

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze
Oddział Kolejowy w Gliwicach
Śląski Klub Znakarzy Tras Turystycznych
44-100 Gliwice, ul. Dubois 12

I.dz.: 25/SKZ/12

Gliwice, 2012-02-07

INFORMATOR NR 1/12

Zapraszamy do lektury

Adresatem niniejszego informatora są głównie działacze społeczni PTTK i innych organizacji zainteresowani problematyką tras rowerowych. Z uwagi na koszty informator wysyłamy głównie pocztą elektroniczną i zamieszczamy na naszej stronie internetowej, obecnie pod adresem <http://www.kztt.org.pl/>.

Trochę historii

Idea zrzeszenia się osób zajmujących się tworzeniem turystycznych tras i szlaków rowerowych w woj. śląskim i woj. opolskim powstała już w 1999 r. Początkowo przybrała formę Rady ds. Tras Turystycznych przy Oddziale PTTK w Gliwicach, która skupiła znakarzy szlaków rowerowych PTTK z centralnej i południowej części woj. śląskiego. W 2001 r. w miejsce rozwiązanej Rady powstał Klub Znakarzy Tras Turystycznych przy Oddziale PTTK w Pyskowicach, przeniesiony w 2008 r. do Oddziału Kolejowego PTTK w Gliwicach jako Śląski Klub Znakarzy Tras Turystycznych. Zgodnie ze Statutem PTTK i Oddziału Kolejowego Klub Znakarzy działa wyłącznie jak organizacja non-profit, a prace znakarskie prowadzone są poza Klubem bezpośrednio przez zainteresowanych nimi znakarzy.

Podstawowa działalność Klubu Znakarzy

Początkowo Rada, a potem Klub Znakarzy zajmują się m.in. opracowywaniem i popularyzacją Śląskiej Sieci Tras Rowerowych, szkoleniem i zrzeszaniem znakarzy szlaków i tras rowerowych, opracowywaniem materiałów szkoleniowych dotyczących rowerowych części Prawa o Ruchu Drogowym i instrukcji znakowania szlaków turystycznych PTTK. Z uwagi na to, że spora część tras rowerowych powstaje przy udziale osób, które nie znają zasad prawidłowego ich tworzenia, Klub zajął się w ostatnich latach wykonywaniem przeglądów-audytów istniejących tras rowerowych i zwracaniem uwagi inwestorom i wykonawcom tras na występujące błędy, które utrudniają, a niekiedy wręcz uniemożliwiają korzystanie z nich przez potencjalnego przeciętnego użytkownika. Od 2002 r. Klub prowadzi stronę internetową, na której znajdują się m.in. rozbudowane działy dotyczące koncepcji Śląskiej Sieci Tras Rowerowych i prawidłowych zasad projektowania i oznakowywania tych tras.

Nasze propozycje współpracy

W roku 2012 Zarząd Klubu zamierza zainteresować problematyką tras rowerowych Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, ażeby Śląską Sieć Tras Rowerowych uwzględnić w strategii rozwoju województwa, a stosowanie zasad prawidłowego ich oznakowania uznać za warunek dotowania tego typu przedsięwzięć z funduszy unijnych.

Potrzeby środowiska turystów rowerowych znacznie przekraczają możliwości członków naszego Klubu Znakarzy. Potrzebne są szersze działania dotyczące m.in. takiej problematyki, jak:

- aktualizacja, poprawianie i uzupełnianie koncepcji Śląskiej Sieci Tras Rowerowych,
- wykonywanie przeglądów-audytów planowanych i istniejących tras rowerowych,
- wysyłanie pism do instytucji odpowiedzialnych za powstawanie i utrzymanie tych tras,
- rozbudowa i aktualizacja strony internetowej o trasach rowerowych.

Liczymy, że do współpracy z nami włączą się również inni działacze PTTK, nie związani organizacyjnie z naszym Klubem, a także działacze rowerowi spoza PTTK.

Tworzenie Śląskiej Sieci Tras Rowerowych

Idea tej sieci powstała w ramach współpracy znakarzy PTTK ze Śląskim Związkiem Gmin i Powiatów w Katowicach w 1998 r. w ramach promowanego przez ten Związek projektu „Rowerem po Śląsku”, kiedy to został opracowany podstawowy szkielet głównych tras tej sieci, zasady numeracji i oznakowania. Realizacja projektu została zawieszona w 2003 r. Od tego czasu nasz Klub samodzielnie promuje ideę Śląskiej Sieci Tras Rowerowych. Szkielet tras jest systematycznie aktualizowany i sukcesywnie uzupełniany propozycjami tras drugo- i trzeciorzędnych. Poprawiane są też zasady oznakowania, uwzględniające zdobyte doświadczenie i aktualne przepisy o ruchu drogowym. Naszym atutem jest próba wcielania w życie tzw. dobrej praktyki inżynierskiej, w tym naukowych zasad planowania sieci tras rowerowych opracowanych przez holenderską organizację CROW oraz powszechnych w Unii Europejskiej zasad tworzenia infrastruktury rowerowej, wśród których znakowanie tras rowerowych jest tylko jednym z jej elementów.

Z uwagi na brak podstaw prawnych przy tworzeniu sieci tras rowerowych opieramy się wyłącznie na zasadzie dobrowolności co oznacza, że w praktyce prawie wszystkie zainteresowane samorzady i organizacje współpracują z nami tylko okresowo lub koniunkturalnie, bez stałej dbałości o tworzoną infrastrukturę. Liczymy, że lista zainteresowanych bliższą współpracą będzie z czasem rosła.

Najnowsze ustalenia dotyczące koncepcji Śląskiej Sieci Tras Rowerowych publikowane są na naszej stronie internetowej w dziale „Śląskie trasy”, poczynając od rozdziału <http://www.kztt.org.pl/006.html>. Ważną częścią tej koncepcji jest:

- schemat tras rowerowych w rozdziale <http://www.kztt.org.pl/akceptuje.html>
- uwagi w rozdziale <http://www.kztt.org.pl/uwagi.html>
- wykazy planowanych tras w kilku rozdziałach (wkrótce kolejna aktualizacja).

Dział „Śląskie trasy” zamierzamy uzupełnić o rozdział z regulaminem Śląskiej Sieci Tras Rowerowych i zasadami stosowania jej logo <http://www.kztt.org.pl/regulamin.html>.

Proponujemy udostępnianie zainteresowanym posiadanych materiałów mapowych w celu dokonania na nich poprawek i uzupełnień o nowe trasy proponowanej sieci, wraz z udzielaniem posiadanych informacji o trasach już zaplanowanych. Z drugiej strony liczymy na rozpowszechnianie informacji o Śląskiej Sieci Tras Rowerowych wśród samorządów i stowarzyszeń, które zamierzają zająć się oznakowaniem tras rowerowych. Od początku koordynatorem koncepcji Śląskiej Sieci Tras Rowerowych jest kol. Piotr Rościszewski.

Standardowe i niestandardowe trasy rowerowe

Wiele samorządów i stowarzyszeń dąży do wykonania prawidłowo poprowadzonych i oznakowanych tras rowerowych, a także prawidłowo modernizuje trasy, które zostały wykonane niegdyś jako niestandardowe.

Niestety nasze osiągnięcia są często niweczone przez powstawanie w innych miejscach infrastruktury sprzecznej z propagowanymi przez nas zasadami, które określiliśmy krótko jako niestandardowe. Lista najczęściej występujących błędów, powodujących dezorientację użytkowników jest dość długa:

- brak hierarchii tras rowerowych i projektowanie wyłącznie trzeciorzędnych tras lokalnych,
- oznakowanie nie przypominającego tego, który ujmuje Prawo o Ruchu Drogowym i instrukcja znakarska PTTK,
- brak dobrze oznakowanych wspólnych odcinków kilku tras oraz rozwidleń i skrzyżowań tras,
- stosowanie znaków typu R-1 w sposób odmienny od podanego w instrukcji znakarskiej PTTK,
- zbyt rzadkie oznakowanie w celu „zaoszczędzenia” kosztów na turystach, co skutkuje tym, że oznakowanie prawie natychmiast po jego wykonaniu staje się bezużyteczne,
- stosowanie „oszczędnych” rozwiązań technicznych łatwiej niszczone przez wandalów,
- stosowanie rozwiązań technicznych zabronionych prawem, np. betonowych słupków,
- brak drogowskazów lub stosowanie drogowskazów o bardzo uproszczonej treści,
- brak tablic informacyjnych lub podających bardzo skąpe informacje o trasach rowerowych.

Ostatnie 2 uwagi dotyczą też niektórych tras standardowych. Znamy wiele konkretnych przypadków, których tym razem jeszcze tu nie wymieniamy. Liczymy na to, że twórcy tych dziwołogów sami uzupełnią brakujące oznakowanie lub zmienią je na nadające się do użytku.

Przepisy co prawda nie zabraniają stosowania niestandardowego oznakowania, ale naszym zdaniem powinno ograniczać się tylko do trzeciorzędnych tras lokalnych z równoczesnym zapewnieniem użytkownikom pełnej informacji o stosowanych zasadach.

Proponujemy, aby działacze PTTK stale propagowali we własnym otoczeniu standardy znakowania tras rowerowych i zwracali uwagę na przypadki oznakowań niestandardowych, a także objaśniali różnice między nimi, szczególnie decydom odpowiedzialnym za te trasy.

Infrastruktura rowerowa

Zadaniem infrastruktury rowerowej powinno być ułatwienie jazdy rowerem, tymczasem wciąż powstaje infrastruktura niestandardowa, której istnienie stanowi dodatkowe utrudnienie. Wciąż zauważamy szastanie przez samorzady pieniędzmi, poprzez wydzielanie ciągów pieszo-rowerowych wzdłuż bocznych ulic, co powoduje niepotrzebne spowalnianie ruchu rowerowego i równocześnie zmniejsza jego bezpieczeństwo.

Proponujemy stałe propagowanie we własnym otoczeniu standardów infrastruktury rowerowej, czyli tzw. dobrej praktyki inżynierskiej w tym zakresie i zwracanie uwagi samorządom i administratorom dróg na przypadki rozwiązań, które pogarszają komfort i bezpieczeństwo jazdy rowerzystów.

Sprawy techniczne

Przypominamy, że trasa rowerowa może prowadzić:

- drogami dla rowerów lub ciągami pieszo-rowerowymi z przejazdami dla rowerzystów,
 - pasami dla rowerów wyznaczonymi na jezdni,
 - jezdniami ulic lub innymi drogami o małym ruchu drogowym,
 - na krótkich odcinkach z konieczności jezdniami ulic lub drogami o dużym ruchu samochodowym;
- = prawidłowe standardowe oznakowanie trasy rowerowej składa się z 5 grup znaków. Są to:
- znaki drogowe ogólnego przeznaczenia wraz ze znakami wydzielającymi ruch rowerowy i dotyczącymi głównie tego rodzaju ruchu, zastosowane zgodnie z Prawem o Ruchu Drogowym,
 - znaki dodatkowe tras rowerowych typu R-1 (sporadycznie typu R-2), z paskami, kropkami i strzałkami w kolorach czerwonym, niebieskim, zielonym, żółtym i czarnym, przy czym dobór kolorów znaków i ich rozmieszczenie muszą być zgodne z wymienioną powyżej instrukcją znakowania,
 - drogowskazy tras rowerowych typu R-3 (stosowane na każdej trasie jako uzupełnienie znaków typu R-1 i R-2),
 - tablice informacyjne z mapami schematycznymi sieci tras rowerowych,
 - logotypy tras tematycznych pod ważniejszymi znakami typu R-1 i R-2 oraz na znakach typu R-3 i tablicach informacyjnych.

Materiały dotyczące spraw technicznych ujęte w przepisach, standardach i instrukcjach publikowane są w dziale „Sprawy techniczne”, poczynając od rozdziału <http://www.kztt.org.pl/definicje.html>.

Ważnym elementem dotyczącym spraw technicznych są:

- zasady prowadzenia tras rowerowych <http://www.kztt.org.pl/013.html>,
- zalecane standardy przy budowie tras rowerowych z linkiem do starej strony „Miasta dla Rowerów” <http://www.rowery.org.pl/standardy.pdf>,
- zalecane zasady tworzenia infrastruktury rowerowej z linkiem do nowej strony „Miasta dla Rowerów” http://www.miastadlarowerow.pl/index_know_how.php,
- szczegółowa instrukcja znakowania tras rowerowych <http://www.kztt.org.pl/010.html>.

W dniu 21 maja 2011 r. zostały wprowadzone zmiany pro-rowerowe m.in. w Ustawie Prawo o Ruchu Drogowym, uwzględnione przez nas w rozdziale <http://www.kztt.org.pl/010f.html>.

Przeglądy-audyty

Dla dobra użytkowników trasy rowerowe powinny być wykonywane na odpowiednim poziomie merytorycznym. Aby umożliwić samorządom i administratorom tras sprawdzenie, czy zlecane przez nie prace projektowe i wykonawstwo są na tym poziomie, zaoferowaliśmy przeprowadzanie profesjonalnych odpłatnych audytów, które by pozwoliły zawczasu ujawnić niewłaściwe działania w procesie powstawania tras rowerowych. Niestety ta forma działania nie spotkała się z większym odzewem i wciąż realizowane są prace, które nie spełniają oczekiwań użytkowników, skutecznie hamując po ich wykonaniu wzrost zainteresowania komunikacją i turystyką rowerową. Wciąż ogłaszane są przetargi, w których od oferentów nie wymaga się znajomości zasad wykonywania infrastruktury dla rowerzystów i znakowania tras rowerowych, a przy odbiorach nie egzekwuje się spełnienia tego warunku.

Niektóre z przeprowadzonych społecznie audytów zostały opublikowane naszej stronie internetowej w rozdziale „Audyty tras rowerowych” <http://www.kztt.org.pl/015.html>.

Proponujemy, aby znakarze i inni działacze PTTK wykonywali społecznie przeglądy tras rowerowych z uwzględnieniem przynajmniej części tematyki ujętej w opracowanej przez nas ankiecie i wysyłali wnioski z tych przeglądów do administratorów tras rowerowych, aby w ten sposób wpłynąć na decyzje o usunięciu usterek i błędów. Najciekawsze sprawozdania zamierzamy zamieszczać na bieżąco na naszej stronie internetowej.

Zestawienie tematów, jakie można poruszyć w sprawozdaniu z przeglądu wybranych tras rowerowych znajdują się pod adresem <http://www.kztt.org.pl/pliki/Przegląd3.pdf>.

Popularyzacja tras rowerowych

Prawidłowa popularyzacja wykonanych tras rowerowych powinna objąć:

- umieszczenie na własnej stronie internetowej mapy turystycznej lub schematu tras, a w miarę możliwości informacji krajoznawczych i dotyczących zagospodarowania turystycznego,
- rozesłanie informacji o wykonanych trasach do wydawnictw kartograficznych (nie mylić z wydawnictwami reklamowymi),
- wydanie folderu z mapą turystyczną lub schematem tras, z informacjami krajoznawczymi i dotyczącymi zagospodarowania turystycznego,
- ewentualnie wydanie przewodnika dla rowerzystów.

Strona internetowa

Jak dotąd wszystkie informacje zamieszczone na naszej stronie zostały przygotowane w ramach działalności społecznej. Z uwagi na ogrom pracy stale spóźniamy się z jej aktualizacją. Informacje o ważniejszych zmianach umieszczane są pod adresem <http://www.kztt.org.pl/nowosci.html>.

Pośród działaczy PTTK poszukujemy osoby, która by mogła pomóc w prowadzeniu tej strony. Bliższych informacji na temat ewentualnej współpracy może udzielić kol. Piotr Rościszewski.

SEKRETARZ KLUBU

Piotr Rościszewski

PREZES KLUBU

Jan Rychlik